

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра теорії держави і права

**Права, свободи та обов'язки людини і громадянина**

(для студентів неюридичних спеціальностей)

Затверджено на засіданні кафедри  
Протокол № 1, від 1 вересня 2022р.

м. Івано-Франківськ – 2022

## **ЗМІСТ**

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

| <b>1. Загальна інформація</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Назва дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Права, свободи та обов'язки людини і громадянина                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Викладач (-і)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Саветчук Наталія Михайлівна, викладач кафедри теорії та історії держави і права                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Контактний телефон викладача</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Саветчук Наталія Михайлівна (0342) 596133                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>E-mail викладача</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Саветчук Наталія Михайлівна <a href="mailto:natalia.savetchuk.@pnu.edu.ua">natalia.savetchuk.@pnu.edu.ua</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Формат дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Заочний                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Обсяг дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 3 кредити ЄКТС, 90 год.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <a href="http://www.d-learn.pu.if.ua">http://www.d-learn.pu.if.ua</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Консультації</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Консультації проводяться відповідно до графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри <a href="https://kttidip.pnu.edu.ua/навчальні-дисципліни/">https://kttidip.pnu.edu.ua/навчальні-дисципліни/</a> . Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується індивідуальних науково-дослідних завдань |
| <b>2. Анотація до навчальної дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» є дослідження теорії прав людини і громадянина України; особливостей правового статусу людини і громадянина; змісту особистих, політичних, соціально-економічних і культурних прав і свобод, механізм їх реалізації, регулювання та гарантування як в національному законодавстві, так і в міжнародно-правових документах.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Права людини: загальнотеоретичні основи.</li> <li>2. Механізми захисту прав людини.</li> </ol> <p>Навчальна дисципліна «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» відіграє значну роль у формуванні світогляду особистості, формуванні її правової культури та несе в собі значний морально-виховний потенціал; вона повинна допомогти студентам стати повноправним суб'єктом правових та політичних відносин.</p> <p><u>Основними джерелами</u> цієї навчальної дисципліни виступають: Конституція України та інші закони України; Загальна декларація прав людини; Міжнародний пакт про громадянські і політичні права; Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права; Конвенція про права дитини та інші.</p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>3. Мета та цілі навчальної дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» є утвердження в свідомості студентів доктрини про природні права людини; оволодіння культурою прав людини; формування активної правової позиції студентів в ситуаціях, пов'язаних з конкретними випадками порушення прав людини чи виникнення такої загрози, здатності до вчинення адекватних правових дій; вміння самостійно орієнтуватися у законодавстві, що встановлює та гарантує права і свободи людини та громадянина та уміло застосовувати його у практичній площині тощо.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення навчальної дисципліни є ознайомити студентів неюридичних спеціальностей зі змістом понять „природні невідчужувані права людини”, „права громадянина”, „покоління прав людини”, „основні (фундаментальні) та неосновні (додаткові, похідні) права особи”, „правовий статус людини і громадянина»; уміти виявляти вплив ідеї прав людини на економічне, соціальне, культурне життя суспільства; об'єктивно і критично аналізувати інформацію про інститут прав людини, займати самостійну позицію у питаннях теоретичного та практичного характеру, що стосуються інституту прав людини; розкрити механізми захисту та реалізації прав людини</p>                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>4. Результати навчання (компетентності)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

**Загальні компетентності:**

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність застосовувати знання щодо змісту основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина України у практичних ситуаціях.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями щодо основних положень теорії і практики забезпечення прав, свобод та обов'язків людини та громадянина.

Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) щодо захисту прав, свобод та обов'язків людини та громадянина.

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

**Фахові компетентності.**

Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини

**5. Організація навчання****Обсяг навчальної дисципліни**

| Вид заняття                                      | Загальна кількість годин |
|--------------------------------------------------|--------------------------|
| лекції                                           | 8                        |
| семінарські заняття /<br>практичні / лабораторні | 2                        |
| самостійна робота                                | 80                       |

**Ознаки навчальної дисципліни**

| Семестр | Спеціальність               | Курс<br>(рік навчання) | Нормативний /<br>вибірковий |
|---------|-----------------------------|------------------------|-----------------------------|
| 2       | неюридичні<br>спеціальності | 1                      | вибіркова                   |

**Тематика навчальної дисципліни**

| Тема | кількість год. |         |           |
|------|----------------|---------|-----------|
|      | лекції         | заняття | сам. роб. |

**Модуль І. Права людини: загальнотеоретичні основи**

|                                                                                          |   |   |   |
|------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|---|
| Тема № 1. Права людини: загальнотеоретична характеристика.                               | 2 | - | 8 |
| Тема № 2. Генезис прав людини                                                            | - | - | 8 |
| Тема № 3. Правовий статус людини і громадянина                                           | 2 | 2 | 8 |
| Тема № 4. Типологія прав людини.                                                         | 2 | - | 8 |
| Тема № 5. Конституційні обов'язки людини і громадянина України та гарантії їх виконання. | - | - | 8 |
| Тема № 6. Права дитини: від витоків до сьогодення                                        | - | - | 8 |

**Модуль ІІ. Механізм захисту прав людини**

|                                                                |   |   |   |
|----------------------------------------------------------------|---|---|---|
| Тема № 7. Обмеження прав та свобод людини                      | - | - | 8 |
| Тема № 8. Захист прав та свобод людини і громадянина в Україні | 2 | - | 8 |
| Тема № 9. Міжнародно-правові механізми захисту прав людини.    | - | - | 8 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |   |   |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|----|
| Тема № 10. Права людини і глобалізація                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | - | - | 8  |
| ЗАГ.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 8 | 2 | 80 |
| 6. Система оцінювання навчальної дисципліни                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |   |   |    |
| Загальна система оцінювання навчальної дисципліни                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженою Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол №5 від 28 лютого 2017 р.) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту</i><br><a href="https://law.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/100/2020/01/Положення-про-критерії-оцінювання-студентів-у-ННІОІ.pdf">https://law.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/100/2020/01/Положення-про-критерії-оцінювання-студентів-у-ННІОІ.pdf</a> |   |   |    |
| Вимоги до письмової роботи                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Вивчення дисципліни передбачає виконання студентами письмових тестових завдань на семінарських заняттях та написання залікової письмової роботи.<br>На залікову роботу виносяться 4 питання. Перше питання (описове, розгорнуте) оцінюється максимально в 40 балів, друге питання передбачає обґрунтовану відповідь на питання і оцінюється в 25 балів, третє питання оцінюється у 20 балів, четверте питання оцінюється в 15 балів.<br>Максимальна оцінка письмової залікової роботи – 100 балів.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |   |   |    |
| Семінарські заняття                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Система оцінювання семінарських занять визначена п. 4.5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |   |   |    |
| Умови допуску до підсумкового контролю                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються п. 5.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |   |   |    |
| 7. Політика навчальної дисципліни                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |   |   |    |
| <u>Письмові роботи:</u><br>Планується виконання студентами письмових тестових завдань за темами, винесеними на семінарські заняття, та написання залікової роботи.<br><u>Академічна доброчесність:</u><br>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <a href="https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/">https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</a> .<br><br><u>Відвідування занять</u><br>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття з даної навчальної дисципліни. |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |   |   |    |
| 8. Рекомендована література                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |   |   |    |
| 1. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні: Підруч. /за ред. О.В.Пушкіна, В. М. Шкабаро, Т. М. Заворотченко. Д.: Вид-во ДУЕП імені Альфреда Нобеля, 2011. 336 с.<br>2. Пустовіт Ж. М. Актуальні проблеми прав і свобод людини та громадянина в Україні: Навчальний посібник. К.: КНТ, 2009. 232 с.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |   |   |    |

3. Рабінович П.М., Хавронюк М.І. Права людини і громадянина: Навчальний посібник. К.: Атіка, 2004. 464 с.
4. Права людини в Україні. Наукове видання /За ред.: А. Б. Благої, О. А . Мартиненка / Українська Гельсінська спілка з прав людини. Київ, 2015. 184 с.
5. Кравченко В.В. Конституційне право України: Навчальний посібник 6-е видання. Київ: Атіка, 2018. 608 с.
6. Наливайко Л.Р., Степаненко К. М. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.

**Викладач** \_\_\_\_\_ **Саветчук Н.М.**